

Sygn. akt IV Ua 13 /16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Hanna Rawska (spr)

Sędziowie : Sędzia SO Bogusław Łój

Sędzia SO Roman Walewski

Protokolant : st.sek.sąd.R.Duchnicka-Tylutka

po rozpoznaniu w dniu **7 czerwca 2016r. w Zielonej Górze**

na rozprawie

sprawy z odwołania **T. M.**

przeciwko W. (...)

o wyższy stopień niepełnosprawności

na skutek apelacji **odwołującego**

od wyroku Sądu Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze

z dnia 11.02.2016r. (Sygn. akt IV U 125/15)

oddala apelację.

SSO Bogusław Łój SSO Hanna Rawska SSO Roman Walewski

Sygn. akt IVUa 13/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11.02.2016r. (sygn. akt IVU 125/15) Sąd Rejonowy w Zielonej Górze oddalił odwołanie T. M. przeciwko W. (...) o wyższy stopień niepełnosprawności.

Sąd I instancji ustalił, że T. M., ur. (...), z zawodu jest elektrykiem.

Biegły lekarz specjalista chorób oczu rozpoznał u wnioskodawcy jaskrę dokonaną oka lewego ze ślepotą, nadwzroczność oka prawego, starczowzroczność oka prawego, retinopatię nadciśnieniową II stopnia. Odwołujący jest osobą jednooczną z powodu jaskry dokonanej oka lewego. Oko prawe po korekcji okularowej posiada pełną ostrość wzroku.

Wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, niepełnosprawność ta ma charakter okresowy, do 31.12.2019 r.

Orzeczenie W. (...) oraz (...) d. N. są prawidłowe.

Biegły lekarz specjalista z zakresu chorób wewnętrznych rozpoznał u wnioskodawcy unormowane nadciśnienie tętnicze, żyłaki kończyn dolnych z objawami niewydolności żyłnej prawej kończyny dolnej i nieogracaniem się owrzodzeniem. Z powodu tych zmian, przy braku innych zmian w badaniu przedmiotowym, nie wymaga stałej ani okresowej opieki osób drugich w pełnieniu ról społecznych. Z punktu widzenia internistycznego odwołujący jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim.

Biegły lekarz specjalista chirurgii naczyniowej rozpoznał u wnioskodawcy przewlekłą niewydolność żylną, owrzodzenie podudzia prawego, stan po wycięciu pęcherzyka żółciowego. Odwołujący jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Nie wymaga stałej czy długotrwałej opieki innych osób.

Biegły lekarz specjalista chorób płuc rozpoznał u wnioskodawcy przewlekłą obturacyjną chorobę płuc z upośledzeniem wentylacji umiarkowanego stopnia - stan po operacyjnym usunięciu guza (tłuszczak) oskrzela seg. II lewego. Powoduje to niepełnosprawność umiarkowanego stopnia. Nie ma konieczności opieki innych osób nad wnioskodawcą.

Biegły lekarz specjalista laryngolog stwierdził u wnioskodawcy niedosłuch mieszany stopnia średniego ze znaczną zdolnością nierozumienia mowy. Z uwagi na powyższe wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Stan słuchu nie upośledza samoobsługi wnioskodawcy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że odwołanie okazało się niezasadne.

Stosownie do treści art. 4 ust. 2 ustawy z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Szczegółowe standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, wskazane w § 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139 poz. 1328),) zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

1. czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;
2. częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3.

Zgodnie zaś z § 29 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, do którego odsyła § 30 rozporządzenia – musi występować konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Natomiast zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 cytowanej ustawy do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Konieczne jest więc zaistnienie przesłanki niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby - w przeciwieństwie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, przy której wymagana jest czasowa lub częściowa w/w opieka i pomoc.

W myśl art. 4 pkt 4 w/w ustawy niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. Dodatkowo szczegółowe standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności określa § 29 cytowanego rozporządzenia z 15.07.2003 r. wymagają aby odnośnie takiej osoby istniała:

- konieczność sprawowania nad nią opieki – co oznacza całkowitą zależność takiej osoby od otoczenia polegająca na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (ust. 1 pkt 2),

- konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych – co oznacza zależność osoby od otoczenia polegająca na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci i czynników społecznych i kulturowych (ust. 1 pkt 3).

Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 (ust. 2).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną było to, czy istnieją podstawy do zakwalifikowania wnioskodawcy do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Celem ustalenia powyższego przeprowadzono dowód z pisemnej opinii biegłych specjalistów z zakresu chorób oczu, chorób wewnętrznych, chirurgii naczyniowej (na taką potrzebę wskazał biegły internista), chorób płuc, laryngologa.

Wszyscy w/w biegli, z zakresu różnych specjalności, jasno wskazali, brak jest podstaw do uznania odwołującego za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. Zdaniem biegłych wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Jedynie biegły z zakresu chorób wewnętrznych wskazał, że z punktu widzenia internistycznego ta niepełnosprawność jest stopnia lekkiego.

Podnieść trzeba, że wnioskodawca w uzupełnieniu odwołania, dla jego uzasadnienia zarzuca, że nie bierze się pod uwagę wcześniejszego orzeczenia. Tymczasem z akt (...) wynika, że poprzednimi orzeczeniami (z dnia 30.04.2012r. oraz z dnia 17.07.2008r.) był on zaliczony również do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Niezależnie od tego biegli konsekwentnie wskazywali na fakt, że odwołujący jest osobą samodzielną, nie wymagającą stałej lub długotrwałej pomocy czy opieki innych osób.

W tym miejscu zauważyć można, że wnioskodawca na rozprawie w dniu 11.02.2016 r. stanął się sam, wskazując, że zamieszkuje w S., z której dostał się samodzielnie autostopem do N. S., skąd przyjechał do Z. pociągiem.

Z powołanych wyżej przepisów wynika, że aby daną osobę móc zakwalifikować do znacznego stopnia niepełnosprawności, musi być u niej stwierdzona niezdolność do samodzielnej egzystencji - i to całkowita niezdolność oraz konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby. Przy czym przez w/w niezdolność do samodzielnej egzystencji należy rozumieć takie naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia zaspokajanie - bez pomocy innych osób - podstawowych potrzeb życiowych takich jak przede wszystkim samoobsługa (zależność od otoczenia polegająca na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych), czy poruszanie się i komunikacja.

Wszyscy biegli zgodnie i jednoznacznie stwierdzili, że powyższe przesłanki w odniesieniu do wnioskodawcy nie zachodzą.

Sąd w całości podzielił wywody i wnioski końcowe w/w opinii. W ocenie Sądu stanowią one pełnowartościowy materiał dowodowy. Podkreślenia wymaga, iż biegli wydanie opinii poprzedzili badaniami wnioskodawcy oraz analizą całości przedłożonej dokumentacji lekarskiej. Treść opinii wskazuje na to, iż spełniają one wszystkie wymagania.

Przedmiotowe badania lekarskie zostały poprzedzone wywiadem medycznym, w którym odnotowano zgłaszane przez odwołującego schorzenia i dolegliwości zdrowotne. Badanie cechuje wielość poddanych badaniu kwestii tj. objawów i oznak, mających znaczenie dla oceny stanu zdrowotnego odwołującego, co znajduje odzwierciedlenie w jego opisie. Przedstawione rozpoznanie jest jednoznaczne, zaś zawarte w końcowej części opinii wnioski korespondują z wynikami przeprowadzonego wywiadu i przedmiotowego badania oraz zapisami całości dokumentacji lekarskiej.

Opinia biegłych dostarczyła Sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości. Sąd nie może - wbrew opinii biegłych - oprzeć ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu (por. wyrok SN z 14.03.2007 r. III UK 130/06).

Podnieść trzeba, iż biegli są osobami posiadającymi wysokie kwalifikacje zawodowe, o specjalnościach odpowiadających schorzeniom zgłaszanym przez odwołującego. Ponadto nie są związani z żadną ze stron, a co za tym idzie nie są zainteresowani rozstrzygnięciem sprawy na korzyść którejkolwiek z nich. Zatem ich opinia dodatkowo jest obiektywne.

Wnioskodawca nie podważył trafności powyższej opinii. Nie wskazał żadnych merytorycznych przesłanek, które mogłyby zdyskwalifikować zawarte w niej konkluzje. Podnieść też trzeba, że był on zobowiązany do przedłożenia całości dokumentacji lekarskiej pod rygorem pominięcia dowodu (najpóźniej na termin badania przez biegłego) - k. 9.

Stanowisko strony odwołującej, zawarte w piśmie z dnia 01.02.2016r. sprowadza się jedynie do przedstawienia odmiennej, subiektywnej oceny stanu swojego zdrowia. Odmierna ocena stanu zdrowia od oceny zawartej w opinii biegłych nie jest podstawą do przeprowadzania dowodu z opinii kolejnych biegłych lekarzy czy ich uzupełniania (por. orzeczenie SN z 15.02.1974 r. II CR 817/73, nie publ., orzeczenie SN z 12.02.1974 r. II CR 5/74, Biul. SN. 1974/4/64). Sąd nie musi dopuszczać dowodu z dodatkowej opinii biegłych, jeżeli uzna, że ekspertyzy, którymi dysponuje są wystarczające dla wyjaśnienia stanu zdrowia (por. wyrok SN z dnia 17.01.2012 r. sygn. I UK 195/11). Fakt nie zgadzania się z treścią opinii nie stanowi wystarczającej podstawy do przeprowadzania dowodu z opinii innego biegłego tej samej specjalności. Sąd nie jest zobowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego przekonała jednocześnie obie strony.

Biegli wskazali, że orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności u wnioskodawcy ma charakter trwały. Sąd jednak w tym zakresie nie zmieniał zaskarżonego orzeczenia, albowiem związany był granicami żądania zawartego w odwołaniu. W myśl art. 321 § 1 kpc Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Wnioskodawca w uzupełnieniu odwołania (będąc zobowiązany do podania czy wnosi o zaliczenie do wyższego (znacznego) stopnia niepełnosprawności, czy też domaga się ustalenia innych wskazań orzeczenia – k. 4), wnosił bowiem jedynie o zaliczenie go do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją odwołujący.

Zarzucił naruszenie przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, dotyczących ustalenia stopnia niepełnosprawności, naruszenie przepisów prawa procesowego, gdyż niewłaściwy był skład Sądu I instancji, bo było brak dwóch ławników oraz niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych poprzez niezasadne oparcie się na treści opinii biegłych sądowych.

Ponadto odwołujący wniósł, by jego sprawa została rozpoznana przez sędziego, a nie przez sędzinę. Wniósł także o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie jego odwołania.

Pozwany W. (...) w G. nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja odwołującego jest niezasadna.

Sąd Rejonowy wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozpoznania sprawy, a zgromadzony materiał dowodowy prawidłowo ocenił.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji, przyjmując je za integralną część swojego uzasadnienia.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy nie naruszył przepisów prawa materialnego, dotyczących ustalenia stopnia niepełnosprawności ani przepisów prawa procesowego.

Sąd I instancji przy rozstrzygnięciu sprawy poprawnie oparł się na przepisach ustawy z dnia 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15.07.2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328), w których wskazano kryteria określające naruszenie sprawności organizmu. Zgodnie z powyższymi przepisami przy zakwalifikowaniu do znacznego stopnia niepełnosprawności musi być stwierdzona niezdolność do samodzielnej egzystencji, czyli takie naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia zaspokojenie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych oraz konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób.

Wszyscy biegli sądowi, którzy sporządzali opinie w przedmiotowej sprawie uznali, że powyższe przesłanki w stosunku do odwołującego nie zachodzą.

Sąd Rejonowy prawidłowo uznał opinie biegłych sądowych za wiarygodne, wskazując w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyny przyjęcia ich wiarygodności. Sąd Okręgowy w pełni podziela tę opinię. Opinia biegłych sądowych została sporządzona przez specjalistów od schorzeń odwołującego, po zbadaniu i po zapoznaniu się z jego dokumentacją medyczną. Opinie biegłych sądowych są logiczne, wyczerpujące i należyście uzasadnione.

Skład Sądu I instancji był zgodny z obowiązującymi przepisami. W pierwszej instancji Sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek odwołującego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu uznając, że nie zachodzi potrzeba jego ustanowienia (art. 117 § 5 k.p.c.). Odwołujący nie jest osobą nieporadną, prawidłowo formułuje swoje żądania i sporządza pisma procesowe, a sprawa nie jest skomplikowana.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał apelację za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSO Bogusław Łój SSO Hanna Rawska SSO Roman Walewski